
KRÓNIKA

1972 és 1976 között Kosztolányi szülővárosában, Szabadkán jártam gimnáziumba, és ott került a kezembe Kosztolányi Dezső *Tengerszem* című könyve. A sok szép történet közül leginkább a Fánika című maradt meg emlékezetemben: „A templom pitvarában, ahová három süppedt, a hívók lépteitől, csókjaitól kivölgyelt vörösmárvány lépcső vezet, koldusok kuporodtak őskori elhagyatottságban, szakadt ködmönben, viharverten. Köztük egy asszony is – úgy ötven és hatvan között – fekete kendőben. Az én dajkám, aki most koldul.”

Ifjúságom temploma volt a Szent Terézia-templom, és valahányszor Szabadkán járok, mindig szemügyre veszem a kivölgyelt márványlépcsőket, mintha csak Desire vagy a csantavéri dajka lányomait keresném. Itt Magyarokizsán is, ahol a bölcsőm ringott, ezeket a kikopott, kivölgyelt küszöböket keresem a vigadó teraszán, a városháza bejáratánál, a templom sekrestyéjénél. Keresem az emlékek nyomait, és gyakran felidézem magamban a költőóriás egyik gyönyörű versének sorait: „Ötven, jaj, ötven éve – szívem visszadöbben – halottaim is itt-ott egyre többen, már ötven éve tündököl fölöttem ez a sok élő, fényes égi szomszéd.” Lelki szemeim előtt most megjelennek a kedves írótlársak, akikkel még nem is olyan régen együtt vándoroltunk az élet rögzös útján, és akiket mint lelkipásztor utolsó útjukra, a nyugalom, a csönd kertjébe kísértem: Keszég Károly, Tripolsky Géza, Koncz István, Bori Imre.

Emlékezni jöttünk össze, emlékezni azokra, akik jó szívvel szintén emlékeztek az elődökre.

Fehér Ferenc 1956 szeptemberében, épp itt a Népkert egyik padján üldögélve írta meg egyik legszebb versét dr. Kosztolányi Árpádnak ajánlva *A vidéki rokonokat*: „Allunk s csak szorongatjuk hónunk / alatt a sorsunk. Valaki nincs / már, s érezzük, a csend vizébe / fúlnak, járdákon elvesző léptek / suhanó emberöltők.”

Most itt állunk ismét, ahogy ezt az imént idézett költőnk mondaná – „halvány Kosztolányi arcok” – a csönd városában, hogy szívünket, lelkünket eltöltse a csend és a nyugalom.

Egy francia filozófus szép gondolatát idézném: „Minden beszéd mögött, ami valamit ér, létezik egy még többet érő hallgatás. A némaság mély, mint az örökkévalóság, a beszéd sekély, mint az idő. Jaj, annak a kornak, és jaj, az embereknek, ha ezt az igazságot elfelejtik.”

Kedves barátaim, ha éjszakánként felnézünk a csillagos égre, talán csillaghullásra, valamilyen égi tünemény felbukkanására várva, nem is gondolunk arra, hogy a szabad szemmel látható csillagok némelyike már nem is létezik, csupán a fényét látjuk még mindig. Ezt a gondolatot a magyar irodalomban Rónay György fogalmazta meg a legszebben *Asztronómia* című versében:

*Honnan jön ez a fény
az űrben, az üres
égen ez a sugár?*

*Az a csillag talán
már nem is létezik,
ahonnan útrakelt.*

*Elmúlunk. De a fény
partot ér valahol.*

Barátaink, az író társak, akik a csend, a nyugalom és a fény országában élnek, a halvány Kosztolányi-arcok már nincsenek velünk, de pislákoló fényüket még mindig látjuk.

Látjuk Magyar Kanizsa szülőtteinek pislákoló fényét is. Nézzétek csak: „Az újságíró és műfordító Ozoray Árpád, az egykori bécsi hírlapíró Hermann Vilmos, a tanító, a költő, a színművészet mestere, Szatmári Sándor, a hegedűépítő Tóth János, Kodály Zoltán tanítványa, Harsányi Tibor zeneszerző és zongoraművész, a színművész Sziklay József, a vízépítőmérnök Beszédes József.”

Urbán József 1972-ben a *Dolgozók* című hetilapban így fogalmaz:

„Van tehát Kanizsának a múlt századból, a századforduló idejéről és a közelmúltból is olyan író, újságíró, műfordító, színművész alkotó-művész és építő egyénisége, akiket talán egyszer éppen az író tábor alkotói a mécs fénye, a gyertyaláng vagy a villany fénye mellett teljesebben, maradandóbban a napfényre hoznak. Az érdemes élőkről pedig mindig és most is majd az utókor beszél.”

Nézzük tehát a fényeket, a magyar kanizsai író tábor megálmodóinak fényeit. Az a fény partot ér valahol – talán a szívünkben.

BOGDÁN József költő-plébános

Elhangzott 2004. szeptember 9-én a Kanizsai Író tábor megnyitóján